

Natuuractiviteitencentrum Hardenberg

Anjerpunt Het Vechtdal binnenstebuiten!

Je kan de boom in!

Inhoudsopgave

1 2018 in een notendop	3
2 Bezoekerscentrum NAC & Anjerpunt De Koppel	4
2.1 Exposities en informatie	
2.2 Water, natuur en duurzaamheid ontdekken	
2.3 Faciliteiten	
3 Programma NAC en Anjerpunt	8
3.1 Programma onderwijs	
3.2 Activiteitenkalender: evenementen en themadagen	
3.3 Arrangementen	
3.4 Groen ontmoeten	
3.5 Kennisloket	
3.6 PR en communicatie	
4 Organisatie	17
4.1 Personeel en vrijwilligers	
4.2 Partners in het programma	
4.3 Vertegenwoordigingen en netwerken	
4.4 Samenwerking in groen Hardenberg	
5 Financiering	22
Bijlage: samenstelling bestuur en Groene Groepen	

Hardenberg, april 2019

Tekst: Ans Naber

Redactie: Ariane Kamerman

1 2018 in een notendop

De bezoekersaantallen stegen in 2018 explosief naar boven de 16.000. De extra impuls is deels te danken aan het nieuwe blotevoetenpad-met-waterspeelplek, en aan de warme, lange zomer. Daarnaast weten steeds meer groepen ons te vinden, voor vergaderingen of arrangementen.

Naast de aanpassingen in het buitenterrein kreeg ook de Koppelserre een facelift en werd de kaart uitgebreid. Het Vechtival krijgt naam en kreeg weer meer bezoekers.

Daarmee zijn stappen gezet in de wens juist ook meer voor de inwoners van de regio een plek te zijn.

Maar we gaan ook internationaal. We krijgen meer Duitse en Belgische bezoekers als effect van de regionale marketingcampagnes. En met het Varend Klaslokaal en de groene groepen werken we samen met partners in het Duitse Vechtdal aan educatie en zonering van natuur.

De belangstelling voor natuur en duurzaamheid in de eigen omgeving groeit nog steeds. Hiervan getuigt het succes van projecten als De Groene Loper en de initiatieven 'Natuur in...' en de Groene Agenda's in de sociale media in het Vechtdal.

Maar ook scholen die bij ons komen voor allerlei thema's, juist ook buiten de exposities die we hebben. Of ons vragen mee invulling te geven aan eigen projectweken.

Natuur is bij ons onlosmakelijk met water verbonden. De nauwe samenwerking met Vechtstromen die ons met ingang van dit jaar in staat stelt daaraan nog meer aandacht naar ons publiek te geven, is dan ook zeer welkom.

Maar daarnaast hebben we vele andere samenwerkingspartners om ons programma te (kunnen) realiseren. Het is allemaal na te lezen in dit jaarverslag.

2 Bezoekerscentrum NAC De Koppel & Anjerpunt Hardenberg

De Koppel ontving in 2018 maar liefst 16.701 bezoekers, een recordaantal. Dit is onder meer te danken aan de mooie, lange zomer en het nieuwe blotevoetenpad. Dit pad kwam tot stand in het kader van het Vechtpark als een van de Tien Torens, unieke plekken in het hele Vechtdal voor beleving van de Vecht.

2.1 Exposities en informatie

Het jaarthema 2018 was 'Boombewoners'. Dit thema zagen we terug in de exposities en een deel van de activiteiten.

Blok 1

De eerste boombewoners die we ontmoetten, waren de zangvogels. In de expositie veel interactieve informatie over welke vogels nou zangvogels zijn, hoe ze te herkennen, geluiden, nesten en nog veel meer. Er was een lesbrief voor groep 5-6.

Blok 2

Vanaf mei was er een spannend Toverbos, vooral voor de kleinsten. Met een toverstok kon je allerlei informatie tevoorschijn toveren over de bewoners van het bos en heel veel spelletjes doen. Het lesprogramma was voor groep 3-4.

Blok 3

In dit blok de vleermuizen, waar je niet zo gauw aan denkt wellicht bij boombewoners, maar bomen zijn essentieel voor de leefomgeving van deze altijd wat mysterieuze dieren. De expositie met veel informatie was vormgegeven als een spannende vleermuisgrot. De lesbrief was voor groep 7-8.

Duurzaam natuurlijk, Watt LED je

Per blok is in de expositie een aansluiting gemaakt met het jaarthema. Blok 1 biodiversiteit en exoten, blok 2 fabel of waarheid over energiebesparing en blok 3 over lichtvervuiling en effecten daarvan op dieren.

In de expo is bij het onderdeel water een kast ingericht met als thema de Klimaat Actieve Stad. Dit naar aanleiding van de samenwerking met Vechtstromen.

Het Vechtdal binnenstebuiten

Deze bleef in 2018 ongewijzigd.

Kleine exposities

In de filmzaal waren achtereenvolgens schilderijen van Fenny Kleefman, schilderijen van Henk de Jong en foto's van Tineke Tromp.

De vakken in de Natuurontdekhoek waren passend bij het jaarthema ingericht met bewoners van de eik: onder meer de eekhoorn, de gaai, de eikenprocessierups, de galwesp, korstmossen en zwammen kwamen aan de orde.

2.2 Water, natuur en duurzaamheid ontdekken

Aansluitend op de exposities en informatie kunnen bezoekers op actieve wijze de thema's verder ontdekken, beleven en onderzoeken, binnen en buiten.

Koppeltuinen

Na een lange voorbereiding werden in 2018 het blotevoetenpad en de waterspeelplaats aangelegd in de Koppeltuinen. Dit is onderdeel van het Tientorenplan: de Torens zijn unieke plekken om de Vecht te beleven, het Vechtpark is daar een van. Thema van het Vechtpark is bewegen, hier gecombineerd met natuur. Het ontwerp is van Ity Busstra en Anno 2000 deed de realisatie. Op het Vechtival kon het al even in gebruik worden genomen.

De officiële opening was op 29 juni (Modderdag) door wethouder Alwin te Rietstap samen met leerlingen van De Groen uit Dedemsvaart. Het object trok veel nieuwe bezoekers naar De Koppel.

In het verlengde hiervan ontwikkelt de gemeente Hardenberg een breder Beweegproject, om activiteiten te ontwikkelen waarbij ook de andere elementen in het Vechtpark betrokken worden, waaronder de boulderstenen. De Koppel is bij dit project betrokken.

In de Moestuincirkel achterin de Koppeltuinen is inmiddels een aantal partijen actief betrokken, waaronder een aantal scholen, particulieren en bewoners van het AZC. Via een project van ROC van Twente is deze samenwerking verder gestroomlijnd. Dit leidde bij het Vechtival tot een heropening van dit onderdeel door Peter Nugter, oud docent Groene Welle en betrokken bij de ontwikkeling. De cirkel is naar hem vernoemd (foto).

Begin 2018 kregen we bezoek van het project 'Levend Archief' van onder meer de Wageningse professor Joop Schaminee. Zij hebben als doel het behoud van inheemse wilde planten middels een zadenbank en in bepaalde terreinen. Wellicht kunnen de Koppeltuinen een van de terreinen zijn waar streekeigen planten vermeerderd worden.

In het bosje achter De Koppel, eigendom van buurman Decomar, is door de leerlingen van De Groene Welle een takkenril aangelegd als natuurlijke afscheiding naar het achterliggende terrein, zodat het bos als klein ontdekbos gebruikt kan worden.

Routes

Met de Klashorst is een start gemaakt met de Vechtdal experience, waarin onder meer de locaties onderling worden verbonden via een doe-boekje.

De route app van Landschap Overijssel, waarin ook de routes rond De Koppel zijn opgenomen, is technisch overgedragen naar het systeem van Marketing Oost. Om dit soepel te laten verlopen, zijn de routes opnieuw getest en hier en daar aangepast. Voor de Anjerpunten is een autorisatie aangevraagd voor de app, zodat nog meer wandelingen toegevoegd kunnen worden. Er is gestart met een route in Den Velde naar aanleiding van het Lennipspad. Deze route ligt tussen de twee Anjerpunten Gramsbergen en Hardenberg in. Er zijn bijeenkomsten voor routemakers bezocht.

2.3 Faciliteiten

Koppelserre

Op basis van een ontwerp van Alisha Meijer, student interieurdesign, is de serre op onderdelen heringericht. In samenwerking met de werkplaats van RIBW zijn nieuwe banken gemaakt en tafels voor binnen en buiten. Fase twee wordt in 2019 gerealiseerd. Het terras is door de gemeente uitgebreid.

De aanvraag voor een para commerciële horecaverunning werd gehonoreerd, waarna de kaart werd uitgebreid. De vrijwilligers uit de werkgroep beheer volgden bijna allemaal de online IVA training (instructie verantwoord alcoholgebruik). Bij het uitvoeren van een en ander kregen we hulp en goede adviezen van Gerben Oelen, barkeeper van het Mercure in Zwolle.

3 Programma natuuractiviteitencentrum en Anjerpunt

Met ROVA en waterschap Vechtstromen zijn samenwerkingsovereenkomsten gemaakt met een apart werkplan. De resultaten zijn in dit jaarverslag opgenomen.

3.1 Programma onderwijs

Basisonderwijs

In totaal bezochten 2.190 leerlingen De Koppel. De meesten daarvan kwamen vanuit het basisonderwijs, vanuit 21 verschillende scholen, soms met meerdere klassen.

De exposities werden in totaal door 10 scholen bezocht, de meest belangstelling was er voor het Toverbos. 't Palet kwam zelfs met de hele school!

Van de overige programma's zijn vooral de waterdiertjes, de bijenstal en kriebelbeestjes aangevraagd. Gevolgd door de thema's water, duurzaamheid (speciaal rond Warme Truiendag), Koppeltuinen, vogels en de uil/uilenballen pluizen. Het blotevoetenpad is veel als extra onderdeel naast een inhoudelijk programma ingezet voor de scholen!

Ook kwam de imker enkele malen op locatie in de klas.

Op de Dag van de Duurzaamheid (10 oktober) is in het kader van de landelijke voorleesactie op verschillende scholen voorgelezen, onder meer door wethouders en waterschapsbestuurders.

In 2018 startte 'Ons water in jouw klas', een doorgaande leerlijn over de kleine waterkringloop. In maart verzorgde IVN Noord een training voor vrijwilligers van De Koppel en het waterschap Vechtstromen. Vervolgens werden drie themaweken gehouden per bouw. De onderbouw was een groot succes met 14 klassen. De middenbouw werd door 6 klassen bezocht. Vanuit de groepen 7/8 was helaas geen belangstelling. De aanpak is met de vrijwilligers en scholen geëvalueerd, de resultaten worden in 2019 meegenomen.

Voor de expositie Vechtdal Binnenstebuiten is een lesbrief/opdrachtenboekje gemaakt. Voor het programma zwerfafval is een lesintroductie gemaakt voor leden van het cleanteam, zodat zij klassen kunnen bezoeken.

Het Varend Klaslokaal

In het kader van het grensoverschrijdend educatief waterproject op de Nederlandse en Duitse Vechtomp, Het Varende Klaslokaal, is gewerkt aan de samenstelling van de materialenkist voor de Nederlandse zomp. Er zijn nieuwe, tweetalige zoekkaarten ontwikkeld. Hierbij kregen we ondersteuning van Tierpark Nordhorn.

Onder natuurgidsen en Zompschippers zijn Vechtrangers geworven. Zij krijgen in 2019 een training voorafgaand aan de eerste vaarten.

Nieuwe projecten

In het kader van het landelijke project 'Jong leren eten' is bij De Koppel een eerste bijeenkomst voor de regio Ommen-Hardenberg gehouden met allerlei partijen die zich met voeding, kinderen, gezondheid en educatie bezighouden om de samenwerkingsmogelijkheden te verkennen.

Scholen zijn geïnformeerd over de subsidiemogelijkheden binnen dit project.

Voortgezet onderwijs en beroepsopleidingen

De Groene Welle gebruikte het hele jaar door De Koppel als leslocatie voor de opleiding zorgbedrijf. De naam Groene Welle veranderde dit jaar in Zone.college.

De brugklassen van het Greijdanus kwamen weer langs in de introductieweek.

In het kader van 'Adviseurs voor de Vecht' deed een klas van het Vechtdal college een opdracht rond het Baaldergemaal. Zij presenteerden dit op het eindevenement op 25 mei in het Provinciehuis, samen met andere scholen uit het Vechtdal.

Het Greijdanus kwam met drie klassen voor een speciaal duurzaamheidsprogramma.

Binnen het project Kunstkick kwamen 7 groepen leerlingen op bezoek.

Vechtdal college en De Nieuwe Veste bezochten ons met klassen voor programma's rond de Koppeltuinen en het Vechtpark. De opleiding onderwijsassistenten van het Alfa college kwam met 3 klassen langs.

Samen met ROVA is overleg gevoerd met een aantal VO scholen over een afvalproject.

Dit is nog in voorbereiding.

Buitenschoolse educatie

Bezoeken van deze groepen zijn onder de arrangementen verantwoord. Het gaat om programma's voor bijvoorbeeld de kinderopvang, jonge mantelzorgers en de scouting.

Stages

Simone Kelder rondde begin juni haar stage vanuit de opleiding secretaresse af. Zij werd in september opgevolgd door Melissa Bakker, maar laatstgenoemde is vroegtijdig gestopt.

Danique de Bruijn maakte vanuit ROC van Twente (projectbureau ROC Connect) een plan voor de moestuincirkel.

3.2 Activiteitenkalender: evenementen en themadagen

Vechtival

Voor de zesde keer vond op zaterdag 2 juni het Vechtival plaats. Van 12.30 tot 17.00 uur waren tezamen met Staatsbosbeheer tal van activiteiten georganiseerd in de Koppeltuinen.

Er vertrokken traditiegetrouw vaarexcursies richting Diffelen en richting de Zwieseborg, compleet met natuurgids. Daarnaast waren er vele activiteiten, zoals waterdiertjes zoeken, broodjes bakken, zaklopen en dennenappels gooien, blotevoetenpad en waterspeelplaats, kanovaren en andere outdoor activiteiten, Tai Chi, de bijenstal, jachthonden, vissen, een schaapherder, authentieke zeilboten, midwinterhoornblazers, mandala's maken, muziek en lekker eten.

het broodjes-smeer-team!

Direct bij de start van het Vechtival arriveerde er een grote groep motorrijders, die allemaal een passagier van het Vechtgenotenhuis achterop hadden. Onze mascotte Ko Koppel heette iedereen welkom.

de motoren in aantocht! – foto: Anko Zwerver

Om 14.00 uur werd het Vechtpark, deel Radewijkerbeek officieel geopend vanuit gemeente en waterschap Vechtstromen. Het laatste project van de zuidelijke herinrichting van het Vechtpark. Het project sluit aan op het nog te realiseren plan voor de Rheezermaten. Op deze middag waren er speciale excursies met de boswachter naar het gebiedje.

Aansluitend opende Peter Nugter, oud docent Groene Welle, officieel de naar hem vernoemde moestuincirkel.

Intussen konden kinderen vanaf de brandweerkazerne via de Knapzakroute naar het Vechtival, dit werd verzorgd door projectbureau 'Doen!'

In totaal waren er ruim 900 bezoekers.

Kindermiddagen

Vanuit het kindermiddagenteam zijn kindermiddagen gehouden met als thema Sneeuwpop, Boom van takjes, Paasslinger, Zangvogels, Wilde Bloemen, Herfst, Viltten, Vogelvoer en Kersttak.

Samen met de Cultuurkoepel waren de thema's Sneeuwkristal (wegens succes zelfs twee keer), Wondervogel en Steenuiltje.

Met IVN waren er middagen Eten uit de natuur, Waterdiertjes en Uilenballen pluizen.

De culinaire kindermiddagen in samenwerking met Janet Bouwhuis gingen over Winterkoekjes, Valentijn, Pasen, Voorjaar, Barbecue, IJscafe, Appeltaartjes, Sinterklaas en Kerst.

Tweemaal werd een kindermiddag gehouden in het kader van de Week van ons Water i.s.m. Vechtstromen.

Nieuw was 'Help de boswachter', op 10 woensdagmiddagen gingen kinderen op avontuur in de Koppeltuinen en hielpen ze de boswachter bij zijn werk.

Repair Café

Er zijn 9 Repair Cafés geweest. Specials waren kleding, speelgoed, kamperen, koffiezetters, fietsen, breien en haken en verlichting. De cafés trekken nog steeds veel bezoekers.

Als dank voor de vrijwilligers van het Repair Café is er een avond uit georganiseerd, aansluitend aan het jaarlijks overleg.

Thema-avonden en -dagen

De volgende lezingen en themadagen zijn gehouden:

- IVN lezing De Vecht
- RAVON, ziektes bij amfibieën
- Pomologen en Hoogstambrigade
- Boomfeestdag: bewoners van het AZC hielpen bij de aanplant van streekeigen struiken in de Koppeltuinen. Dit is een project in samenwerking met 'Levend Archief'.
- Gasloos wonen
- Warmtepompen
- Imkerijdag
- Open Monumentendag
- Vechtpark en de patrijs
- World Cleanup Day met diverse deelnemers op de Vecht
- Natuurwerkdag
- Themavond afval (geannuleerd).

Er waren twee themabijeenkomsten op locatie: vanuit de Groene Loper bij de Bootsman met Stefan Jaspers (Chelsea Flower Show) en een lezing van Hugh Jansman over de wolf werd vanwege de grote belangstelling gehouden bij de Zandstuve.

Samen met de Lionsclub Hardenberg is een actie gestart rond ploggen (al joggend zwerfvuil rapen). Er zijn gezamenlijke acties gehouden bij de Cityrun en de avondvierdaagse.

Natuurvaartocht

In de zomerperiode is voor het eerst een aantal natuurvaartochten-met-gids met open inschrijving richting Diffelen georganiseerd. Tweemaal ging de boot van De Uitdaging op weg. De gids vertelde onderweg over de natuur, de Vecht en de projecten vanuit Ruimte voor de Vecht.

3.3 Arrangementen

Kinderfeestjes

Er waren 24 kinderfeestjes.

Groepsarrangementen

Er kwamen in de loop van het jaar zo'n 26 groepen voor veelal een programma op maat met lezingen, excursies en doe-activiteiten. Het gaat om allerlei groepen, van onderwijs tot Rotary, families, politieke partijen, kerkelijke groepen, vrouwenorganisaties, buurtverenigingen en zorginstellingen.

Er werd een aantal cursussen gehouden, zoals de cursus Bijenteelt i.s.m. de Bijenvereniging en de Cursus gastheer van het Landschap i.s.m. Vechtdal Marketing, de Anjerpunten en IVN Overijssel.

Een aantal groepen kwam voor een excursie Vechtpark die hen aangeboden werd door waterschap Vechtstromen. Waterschap en Koppel stonden samen op de Maatschappelijke Beursvloer met dit aanbod. Ook de waterspeurtocht werd door diverse groepen gedaan. De Koppel was locatie voor de Fietsvierdaagse en excursiepunt van de Vechtdaldag en de ROC-dag. Het Hospice vierde haar 10-jarig bestaan bij De Koppel.

Vergaderarrangementen

De Koppel is als vergaderlocatie steeds meer in trek.

Ongeveer 50 maal werden de zalen hiervoor verhuurd. Vaak door overheden als gemeente en waterschap en groene instanties, maar ook bedrijven, onderwijsinstellingen, verenigingen en politieke partijen weten ons te vinden.

3.4 Groen ontmoeten

De Groene Loper Vechtdal

Deze Groene Loper verbindt groene initiatieven in en tussen de vier kernen langs de Vecht (Gramsbergen, Hardenberg, Ommen en Dalfsen), met als doel de natuur in het Vechtdal meer kansen te geven en biodiversiteit te vergroten. In de afgelopen jaren is de basis gelegd voor dit netwerk.

Ook in 2018 zijn verschillende initiatieven gestart en door Groene Loper Vechtdal ondersteund. Er is een lezing over het inrichten van een natuurlijke tuin georganiseerd. Deze werd tot onze grote trots verzorgd door Stefan Jaspers, prijswinnaar op de Chelsea Flower Show en wereldberoemd in zijn vakgebied. Ook is er door coördinator Miriam Gerrits een lezing in de gemeente Dalfsen gegeven over de noodzaak van natuur. En er is met een presentatie bijgedragen aan de avonden over biodiversiteit in Lemelerveld en Nieuwleusen. Er is meegewerkt aan een promotiefilm voor de Groene Loper Overijssel. Er is een presentatie verzorgd op het Groene Loper Overijssel congres met Hester Maij. Er zijn waardevolle verbindingen gelegd binnen het netwerk. Er is met scholen meegedacht hoe hun terrein te vergroenen. De Facebookpagina is bijgehouden, de website is verhuisd naar de website Groen Doen. Er zijn initiatiefnemers geïnterviewd voor het nieuwe magazine.

In samenwerking met de gemeenten en de Provincie Overijssel is er een grote bloembollenactie georganiseerd. De Groene Loper Vechtdal nam meer dan een kwart van het aantal bloembollen voor haar rekening, 56.000 van de 200.000.

In overleg met Staatsbosbeheer is het nieuwe aandachtsterrein verlegd van horeca naar campings.

Living Vecht

In samenwerking met het Groen Platform Vecht en Duitse partners is een proces gestart om de visie 'Rust en drukte' ook in te vullen in het Duitse stroomgebied van de Vecht. In 2018 is een adviesbureau ingehuurd om uit de gegevens een eerste concept op te stellen.

Daarbij hebben af en toe leden van Nederlandse groene groepen meegelezen.

Ander onderdeel van dit project is het Varend Klaslokaal, zie daarvoor onder basisonderwijs. De overkoepelende projectgroep, waaraan De Koppel ook deelneemt, kwam enkele keren bij elkaar. Het project leverde ook bijdragen aan het grensoverschrijdend Vechtsymposium in september in Hardenberg.

Coöperaties duurzaamheid

Ondanks langdurige begeleiding van initiatiefnemers van energicoöperaties en het toekennen van een LEI-subsidie, bleek het in de praktijk toch te lastig om een energicoöperatie van de grond te krijgen. Gebleken is dat het voor geïnteresseerden gemakkelijker is aan te sluiten bij grote energieprojecten.

Zwerfafval

In 2018 heeft De Koppel een zwerfafvalactie georganiseerd. Doel was de oevers van de Vecht te ontdoen van zwerfafval. ROVA heeft gezorgd dat er materiaal was.

De Kanovereniging, wandelaars en supboarders sloten aan bij de actie (foto). Om het afvalmateriaal gemakkelijk te kunnen vervoeren, leverde het Waterschap een boot en mankracht. De hoeveelheid afval was te groot voor de geleverde containers en werd

op verzoek door de gemeente afgevoerd. De actie heeft niet alleen ervoor gezorgd dat de omgeving schoner werd, maar heeft ook waardevol contact met de SUPCleanUP opgeleverd.

Tiny Forests

De gemeente Hardenberg heeft zich aangemeld bij het IVN project voor het aanleggen van Tiny Forests. In samenwerking met scholen en buurten worden speciale biodiversiteitsbosjes aangelegd. Voorlopig wordt zij daarbij ondersteund door IVN Overijssel en volgt De Koppel dit op afstand.

3.5 Kennisloket

Natuurdatabank

De werkgroep Natuurdatabank heeft in 2018 de NDFB geraadpleegd voor Staatsbosbeheer. Zij kwamen met het verzoek uit te zoeken welke schimmels er voorkomen in hun gebied (SBB Hardenberg). Hieruit konden zij herleiden welke gebieden nog niet onderzocht zijn betreffende deze soorten.

Daarnaast is er in samenwerking met de IVN onderzocht welke nachtvlindersoorten er in het Vechtpark/ Koppeltuinen voorkomen.

De meeste waarnemingen kwamen via waarneming.nl vanzelf in de NDFB.

Het 1000-soorten jaar is voorbereid, en zal m.i.v. 1 januari 2019 starten. Het doel van het 1000-soortenjaar is om in 2019 duizend soorten te registreren op de soortenlijst van het Vechtpark op waarneming.nl (<https://waarneming.nl/locations/599826/>).

Iedereen kan meehelpen door waarnemingen tussen 1 januari en 31 december 2019 door te geven via deze website. De teller start met 0 en alle soorten tellen mee! Mocht de 1000 gehaald worden, dan zal het onderzoek gewoon doorgaan. Ook zijn er onderzoeken en themadagen voorbereid.

Met de gemeente is overlegd over het verder vormgeven van info naar burgers en de mogelijke 'adoptiesoort'.

Om inwoners van het Vechtdal nog meer te betrekken bij de natuur in het Vechtdal, is er samen met het IVN Hardenberg-Gramsbergen een aantal Facebookpagina's in het leven geroepen: Natuur in Hardenberg, Natuur in Ommen, Natuur in Dalfsen en Groene agenda Hardenberg, Groene agenda Ommen, Groene agenda Dalfsen. Deze Facebookpagina's worden gevuld door natuurliefhebbers en 'groene' organisaties. De Facebookpagina van De Koppel gebruikt deze berichten ook voor haar eigen pagina. De natuurliefhebbers leiden door naar de website Natuur in Hardenberg, waarop een determinatie systeem te vinden is.

Adviesorgaan GOP

De groene groepen die samenwerken in het Groen Overleg Platform (GOP) kwamen op 17 oktober bij elkaar voor het jaarlijks overleg. Naast de uitwisseling was er aandacht voor inventarisatiewerk in relatie tot een aantal websites vanuit het IVN, en een presentatie van de Weidevogelbescherming Avereest.

In de loop van het jaar hebben vrijwilligers adviezen uitgebracht rond inrichting Vechtpark (onder meer aanlegsteigers) en het project Baalder-Gramsbergen.

Vanuit het GOP is de Stichting Bollenteelt Hardenberg e.o. ook afgelopen jaar weer actief geweest.

Vechtdalbreed wordt met groepen in andere gemeenten via het Groen Platform Vecht (GPV) samengewerkt in advisering naar overheden. De Koppel is adviseur van dit platform. Het GPV bracht afgelopen jaar onder meer een rapport uit over spongieusheid als advies aan de betrokken partijen bij de Vecht. Vanuit dit platform is ook advies uitgebracht aan Duitse partners over het opstellen van een visie Rust en Drukke.

Kennisbank duurzaamheid

Met De Stuw runt De Koppel de Kennisbank duurzaamheid. In 2018 is er gewerkt aan een nieuw communicatieplan. Ook is er een bijeenkomst geweest, waarbij de experts van de Kennisbank uitspraken toch graag een eigen website te zien. Daar wordt in 2019 verder aan gewerkt. Op de Beursvloer zijn contacten gelegd voor het realiseren van een folder.

3.6 PR en communicatie

In het voorjaar van 2018 is het communicatieplan tegen het licht gehouden en op punten herzien en aangescherpt. Hierin wordt onder meer het accent gelegd op het vergroten van bekendheid bij lokale en regionale doelgroepen en aantrekkelijk maken van de locatie. In de sociale media was meer aandacht voor ons brede aanbod en de locatie.

Daarnaast waren er enkele nieuwe FB pagina's met het IVN, zie hiervoor 3.5 Natuurdatabank.

Het Koppelnieuws werd inhoudelijk aangepast. De overige media liepen gewoon door.

De site Anjerpunten.nl is verder uitgebouwd. Er is gezamenlijk geadverteerd in het Vechtdalmagazine.

De bijdrage bij NOOS heeft even stilgelegen door programmatische wijzigingen, maar De Koppel is nu weer op de zaterdag present. Op het Vechtival zond NOOS vanaf locatie uit.

In het kader van Ruimte voor de Vecht en Interreg verschenen enkele boeken waarin De Koppel ook is vermeld.

Stands en evenementen

De Koppel was vertegenwoordigd op:

- Hardenberg Buiten
- Landbouwdag
- Heijink juffen- en meestersavond
- Unicef belevingsloop
- Eindevenement Adviseurs van de Toekomst
- Maatschappelijke beursvloer samen met Vechtstromen, en met De Stuw
- Vechtdaldag, als mede organisator en excursiepunt

Bij Hardenberg Buiten en de Landbouwdag namen we in het kader van de samenwerking informatie en activiteiten mee van waterschap Vechtstromen.

4 Organisatie

4.1 Personeel en vrijwilligers

Koppelteam

In het vaste team waren geen wijzigingen. Er waren enkele dagen per week tijdelijke krachten op werkervaringsplekken vanuit de gemeente, Ellen Kuipers en Sonja De Lange-Nieuwenhuis.

Twee teamleden haalden hun diploma Sociale Hygiëne t.b.v. de horecaverunning. Immy van Huizen vierde in juli haar 12,5 jarig jubileum. Directeur Ans Naber was vanaf de zomer helaas door ziekte afwezig.

Bestuur

Robert-Jan van Rhee trad aan als nieuwe penningmeester. Derk-Jan te Rietstap gaf aan te willen stoppen, waarschijnlijk zal de opvolging begin 2019 geregeld zijn.

Naast de reguliere agenda was er extra aandacht voor het regelen van een nieuwe pensioenregeling en voor vervanging van de directeur vanwege ziekte.

Vrijwilligers en werkgroepen

Er is een concept vrijwilligersbeleidsplan gemaakt. Deels worden hier bestaande, vooral mondelinge afspreken vastgelegd. Ook worden extra afspraken vastgelegd die voorkomen uit bijvoorbeeld de privacywetgeving (AVG). In het kader van dit laatste zijn organisatiebreed processen doorgelicht en vastgelegd.

In september was er het jaarlijkse uitje, ditmaal op de Vechtomp Grammesberghe.

Werkgroep beheer

Voor deze groep was de grootste aanpassing de horecaverunning. De meeste vrijwilligers volgden een online horeca-instructie en sloten dit af met een certificaat waardoor zij bevoegd zijn alcohol te schenken.

Verder was er een BHV herhalingstraining (foto).

je leert ook hoe om te gaan met een baby die geen adem meer krijgt

Werkgroep scholen

Deze groep kreeg een training voor het nieuwe programma 'Ons water in jouw klas'.

Werkgroep kindermiddagen

Na vertrek van enkele leden konden we gelukkig Mandy Ekkel aan het team toevoegen.

Werkgroep Koppeltuinen

Dit jaar vertrok de hoveniersopleiding van het Zone.college (voorheen Groene Welle) uit Hardenberg, waardoor ook geen bijdrage aan het onderhoud aan de Koppeltuinen meer mogelijk is.

Door een bijdrage van de Rabobank is een eigen maaimachine aangeschaft, zodat we meer met eigen vrijwilligers kunnen doen.

Gelukkig is er inmiddels een grote groep vanuit het AZC die een bijdrage levert.

Het blotevoetenpad vraagt extra aandacht vanwege de technische onderdelen zoals de pompen.

Werkgroep Natuurdatabank Reest- en Vechtdal

Zie 3.5

Stagiaires

Zie 3.1.

4.2 Partners in het programma

Om het aanbod te kunnen realiseren, is met vele partners samengewerkt.

Groene groepen

Leden van de groepen zijn als deskundige ingezet bij excursies, arrangementen en scholen. Met IVN zijn kindermiddagen en ouderenwandelingen georganiseerd. Veel groepen waren op het Vechtival vertegenwoordigd.

Terreinbeherende organisaties

Met Staatsbosbeheer (SBB) is samengewerkt bij het Vechtival, de kindermiddagen 'Help de boswachter', de Groene Loper en bij de Koppeltuinen (project Levend Archief, zie Boomfeestdag).

Daarnaast levert SBB een financiële bijdrage.

Onderwijsinstellingen

Door de interne wijzigingen bij Zone.college (voorheen Groene Welle) is de samenwerking veranderd. Onderhoud van de Koppeltuinen is vervallen. Wel maakten zij nog gebruik van De Koppel als leslocatie. Andere nieuwe kansen worden verkend.

Het bureau Doen! van het Alfacollege heeft meegewerkt aan het Vechtival.

Met ROC Connect van ROC van Twente is een project rond de moestuincirkel uitgerold.

Gemeente, waterschap en provincie

Met de gemeente als belangrijkste financier en opdrachtgever is intensief samengewerkt. Ambtelijk is er naast de algemene zaken overlegd over groen, Vechtpark, duurzaamheid, afval, toerisme en routenetwerken.

Er trad een nieuwe Raad en College aan. De Koppel mocht een bijdrage leveren aan een afscheidsfilmpje voor wethouder Jannes Janssen.

Met de nieuwe portefeuillehouder Alwin te Rietstap zijn de eerste overleggen geweest. Een van zijn eerste officiële taken bij ons was de opening van het blotevoetenpad in juni. Dit valt onder het Tientorenplan, een project van Ruimte voor de Vecht, in Hardenberg uitgevoerd door de gemeente. De Koppel nam deel aan de werkgroep.

Omdat een werkbezoek van het complete College nog niet lukte is een apart kennismakingsbezoek geregeld voor Falko Bruinsma, portefeuillehouder duurzaamheid. Dit was onderdeel van de besprekingen over vervolg van de werkzaamheden rond duurzaamheid.

Met waterschap Vechtstromen is voor het eerst in 2018 sprake van een samenwerkingsovereenkomst waarin Vechtstromen ook financieel bijdraagt aan De Koppel. In een jaarlijks werkplan worden prestaties afgesproken om de zichtbaarheid van Vechtstromen in de regio te vergroten en de ontmoeting met de burger vorm te geven. De activiteiten zijn in dit jaarverslag verwerkt.

Het Dagelijks Bestuur van Vechtstromen kwam in september langs voor een nadere kennismaking.

Met de provincie is inhoudelijk en financieel samengewerkt rond 'Adviseurs van de Toekomst', 'Overijssel Duurzaam' (Groene Loper) en 'Ruimte voor de Vecht'.

Lokale natuur- en milieueducatie (nme)

Met de kinderboerderij Ommen zijn wederzijdse kennismakingsbezoeken geweest en zijn werkafspraken gemaakt. Samen met NMO wordt gekeken of de locatie een meer volwaardige nme locatie in de gemeente Ommen kan worden, met een bijbehorende financiële ondersteuning.

CEDO (Communicatie en Educatie voor Duurzame Ontwikkeling)

Met de gemeentelijke nme centra in Overijssel (Hardenberg, Enschede, Oldenzaal, Deventer, Zwartsluis en Nijverdal), IVN Overijssel, Landschap Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel als nme consultantschap is tweemaal een medewerkersoverleg geweest. IVN en LO schoven voor het eerst aan. Het directeurenoverleg heeft eenmaal plaatsgevonden.

Cultuur en welzijn

Tweemaal was er directieoverleg met De Stuw om te zien waar we elkaar kunnen versterken. Daarnaast is de Kennisbank een gezamenlijk project. De vrijwilligersbank van De Stuw leverde regelmatig nieuwe vrijwilligers aan.

De Cultuurkoepel werkte mee aan kindermiddagen.

Recreatie en toerisme

Met deze sector is op diverse vlekken samenwerking. Met Vechtdal Marketing is samenwerking via de Anjerpunten, maar ook bij promotie van evenementen en activiteiten. Stad Hardenberg Promotie ondersteunt onder meer bij het Vechtival.

In de horeca leverden diverse lokale bedrijven een bijdrage via bijvoorbeeld lunchbuffetten. Ook leverden outdoor bedrijven weer kano's en boten.

Via de campings wordt PR voor De Koppel gedaan. Ook zijn er regelmatig gezamenlijke arrangementen.

In deze sector is er bijzondere samenwerking natuurlijk met de Anjerpunten Gramsbergen, Hoonhorst, Vilsteren en Beerze. Er is regelmatig overleg geweest en samen gewerkt aan de site en reserveringsapp. De gastheercursus voor recreatiebedrijven, georganiseerd door Vechtdal Marketing en IVN, werd bij de Anjerpunten gehouden en deels door ons gevuld.

Op het snijvlak met groen en vrijetijdseconomie is meegedacht aan de projecten Vrijetijdslandschap en Greenline, mede vanuit de rol van De Koppel in de RvA van Vechtdal Marketing en Platform Gastvrij Hardenberg.

Overige bedrijven

Bakkerij Slatman verkocht weer vele Vechtanjerkoekjes, waarvan een deel van de opbrengst naar De Koppel ging.

Brunink Machinefabriek leverde opslagruimte en parkeerruimte voor het Vechtival. Decomar stelde het ontdekbosje beschikbaar en leverde ook parkeerruimte voor het Vechtival.

Countus is financieel vriend van De Koppel. We ontvingen een financiële bijdrage van Sympany.

Het lidmaatschap van OCH is eind 2018 beëindigd.

4.3 Vertegenwoordiging en netwerken

De directeur, bestuur en medewerkers van De Koppel vertegenwoordigden de organisatie in de volgende netwerken:

- Groen Overleg Platform
- Stuurgroep Anjerpunten
- Platform Gastvrij Hardenberg
- Raad van Advies Vechtdal Marketing
- Deelnetwerken Overijssel duurzaam, onder meer Groene Loper
- Groen Platform Vecht
- CEDO (Communicatie en educatie voor duurzaamheid Overijssel)
- Directeurenoverleg CEDO
- Ondernemers Club Hardenberg
- Lions Hardenberg (persoonlijke titel)
- Kennisbank Vechtdal B(I)oeit
- IVN duurzaamheidscommissie
- Routemakers Landschap Overijssel en deelgroep Vechtdal
- Netwerk energiecoaches
- Repair Café Nederland
- Commissie Groene Loper

foto Bert Stegeman: blauwe breedscheenjuffer

5 Financiering

De voornaamste inkomstenbron is de subsidie van de gemeente Hardenberg.

Waterschap Vechtstromen, Staatsbosbeheer en ROVA dragen meerjarig bij middels een samenwerkingsovereenkomst.

Sympany levert een jaarlijkse bijdrage.

Daarnaast zijn er aanvullende projectsubsidies, bijdragen van bezoekers voor arrangementen, horeca en winkel, en enkele sponsoren.

Het streven is de inkomsten uit de eigen activiteiten de komende jaren te laten stijgen tot een aandeel van minimaal 10%. De inkomsten uit horeca stegen het afgelopen jaar. Deze totale categorie inkomsten steeg van 5% in 2017 naar 7%.

Samenvatting jaarrekening 2018

Totaal inkomsten	254.091
saldo 2018	8.562
Aandeel gemeentelijke basissubsidie (DVO) in de inkomsten	65%
Aandeel projecten in de inkomsten (incl. partnerschappen)	28%
Aandeel overige inkomsten (berekend naar saldo, niet naar omzet)	7%

Bijlage 1

Bestuur, personeel en groene groepen per 1 april 2019

Bestuur

Henk Zomer (voorzitter)
Annet Herbert (plaatsvervangend voorzitter)
Robert-Jan van Rhee (penningmeester)
Jacolien Dorman (secretaris)
Wim Wolthuis (algemeen bestuurslid)

Medewerkers

Ans Naber (bestuursdirecteur)
Ariane Kamerman (medewerker educatie en PR)
Immy van Huizen (beheerder)
Miriam Gerrits (educatief medewerker duurzaamheid)

Aangesloten groene groepen

IVN afdeling Hardenberg-Gramsbergen
Stichting Natuurbehoud Noordoost Overijssel
Weidevogelbescherming Avereest
Weidevogelbescherming Hardenberg
Dierenbescherming, regio Noordoost
Vereniging voor Bijenteelt
Stichting Vitaal Platteland
Wildbeheereenheid (WBE) De Vechtstroom
WBE De Akkerlanden
WBE Tussen Vecht en Dedemsvaart
Hengelsportvereniging De Dobber
Stichting Das en Vecht